

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

BISERICĂ ȘI IREDENTISM

Ziarele comentează pe larg un fapt puțin obișnuit: îndepărtarea statuilor ungurești de pe zidurile catedralei catolice din Satu-mare. Rămășițe ale unui trecut de urgie, statuile sf. Ștefan și Ladislau regii Ungariei, ne sfidau de aproape două decenii sub cerul României întregite, fără ca cineva să îndrăznească a se atinge de ele. Eră o dovadă nu numai a slăbiciunii organelor noastre de stat din acel oraș, dar și o lipsă dela datorie a populației românești de acolo, în marea ei majoritate de religie greco-catolică.

În adevăr nicăiri ca în Sătmar maghiarizarea n'a pătruns pe vremuri mai adânc, grație sărăciei românilor și politicii perseverente a guvernelor din Budapesta. Un factor esențial de care s'au servit în acțiunea lor a fost cel religios. Din nenorocire, românii acelor ținuturi aparțineau bisericii unite, care păstră legături mai strânse decât în alte părți, cu cea romano-catolică maghiară. Preoții se formau, cei mai mulți, în teologia ungurească din Ungvár, astfel încât în familie și în relațiile sociale stăpâniă limba și educația străină. Episcopia odioasă de Hajdudorogh, înființată la 1912, înglobând și Sătmarul sub jurisdicția ei, n'a făcut decât să accelereze procesul de contopire a Românilor. Numai dorobanțul regelui Ferdinand a putut pune capăt unui dezastru inevitabil. Primejdia însă a rămas, căci, vai, chiar și astăzi preoții uniți preferă cuvântul și gazeta ungurească, iar în biserica lor din Satu-mare și acum răsună de pe amvon limba lui Arpad.

În asemenea condiții nu-i nici o mirare, că statuile ungurești tronau nesupărate pe zidurile catedralei, servind ca admirabile mijloace de propagandă iredentistă în mâna dușmanilor noștri minoritari. Nimenea nu-i deranjă în această agitație îndrăzneată, fiindcă se simțeau la adăpostul românilor de aceeași credință religioasă cu ei. Aici

eră tăria lor, dar și slăbiciunea noastră. Ne aducem aminte, ce greutăți au făcut nu de mult aceeași români uniți în frunte cu ordinarul lor dela Baia-mare, când a fost vorba de înlăturarea unei statui religioase provocătoare din curtea liceului de stat.

Să ne mai mirăm atunci de curajul minorității maghiare, care profitând de acest climat atât de prielnic acțiunii sale, sabotează ideea de stat și propagă nestingherită ideea revizionismului? Căci nimic nu-i mai convenabil pentru unguri decât să-și îmbrace planurile iredente în haina respectată a religiei, și astfel sub scutul bisericii să organizeze adevărate campanii de subminare împotriva Statului românesc.

Gândiți-vă, cât de mult impresionează sufletul masselor prezența acelor regi „sfinți” pe zidul bisericilor, de cari se leagă întemeierea și strălucirea fostului imperiu milenar. Predica de amvon a preotului instigator se completează de minune cu imaginea vizuală a mândrilor convertitori încremenți în bronz, făcând să tresară în inimi flacăra gloriilor stinse și năzuința de a le vedea reînviată prin sfărâmarea hotarelor de astăzi.

Eră firește de prevăzut, că ungurii catolici în deosebi, vor căuta pe toate căile să întrebuițeze biserica pentru scopuri politice, de aceea li s'a dat în nordul Ardealului un Episcop, socotit de Stat potrivit tendințelor revizioniste. Totuș clerul în subordine a continuat să agite, fără a fi temperat în zelul lui condamnat de către autoritatea ierarhică. A fost nevoie de intervenții energice pe lângă Vatican, ca să se producă anumite schimbări de atitudine și să se înlătore statuile iredentiste de pe catedrala din Satu-mare.

Ne întrebăm însă, dacă prin aceasta s'a pus stavilă reală, sau măcar s'a dat un avertisment serios propagandei subversive din acele părți expuse?

În atmosfera viciată de acolo, factorul de nădejde nu poate fi decât ortodoxia. Ea n'are nici una din legăturile suspecte și primejdioase ale uniților cu catolicismul cosmopolit și unguismul conspirator. Preoții noștri, crescuți în tradițiile neamului și în cultul naționalismului

pur, sunt cei mai în măsură să susțină victorios steagul demnității de rassă și să înfrângă curentele destructive ale revizionismului maghiar.

Să se dea deci Bisericii ortodoxe sprijinul necesar de stat spre a se putea consolida și întinde în aceste regiuni, amenințate de *catolicismul* conspirațiilor criminale.

PREOTUL ȘI CARTEA

Preotul, prin însuși pregătirea lui înaltă, e un cărturar de factură superioară, chemat să aprindă și în sufletele altora dorul de carte, de lumină și sfințenie.

Cartea ar trebui să-i fie familiară, să-i fie dragă, așa cum e drag sf. soare, căci cartea e un al doilea soare ce luminează și încălzește mintea omului aici pe pământ.

Vorbesc de cartea bună, de cartea morală și instructivă, ce dă puteri noi sufletului omenesc și deschide largi perspective minții în lupta tot mai grea a existenței.

Despre fericirea ce ți-o procură zilnic o carte bună s'a vorbit prea puțin. Preotul ar trebui să cunoască această fericire și s'o descopere și altora.

Florile unei cărți să ni se deschidă zilnic ca petalele unei flori, urcându-ți sufletul până la înălțimea gândurilor ei.

Pe acest munte de lumină și gând, ce ți-l așterne în față o carte bună, să ne antrenăm mereu puterile sufletești, prea mult slăbite de politică și alte frământări lăturalnice.

În fața acestor avânturi nobile cari răscolesc sufletul preotului, par'că vezi cum vin norii groși ai materialismului, ce întunecă și pustiesc totul în urma lor.

Acest materialism, crud, rece și sec în toată componenta lui, e zidul rece de care noi preoții ne lovim prea des și prea tare.

Căci, ce poți face tu amărât preot cu un salariu de 2000 Lei, după ce 16—18 ani ți-ai irosit puterile pe băncile școlii, într-o continuă muncă intelectuală?

Poți satisface, cu acest salariu, nevoile existenței tale și ale familiei tale? De o sută de ori nu! Atunci ce te faci cu preocupările tale intelek-

tuale, cari din nenorocire frământă și sufletul tău?

Cum potolești setea ta de carte, de literă scrisă?

Aceste preocupări și această sete de a te cultiva, va rămânea probabil mult timp încă, o utopie la care ai dreptul doar să visezi.

Printre alte directive frumoase, la Orăști, Prea Sfințitul nostru Episcop ne spunea să ne cultivăm, să ne legăm de inimă cartea, să ne încălzim sufletul în iiterile de foc a celei mai mari și mai sfinte cărți și așa arzând de credință și dragoste s'o dăruim turmei pe care ne-am învrednicit a o păstori.

Simțiam atunci cum degetul Prea Sfințitului, se lăsa atât de fin, asemenea medicului, pe rana mereu deschisă a noastră. Și sperăm că doctorul nostru sufletesc nu va întârzia să ne aducă și leacurile vindecării.

Pr. GR. TRIMBIȚAȘ

Două numiri fericite. Prin plecarea P. S. nostru episcop Nicolae din Sibiu, au rămas vacante posturile de Rector al Academiei teologice, cel de profesor la catedra Noului Testament și direcția Revistei Teologice. I. P. S. Mitropolit Nicolae a promovat la cel dintâi pe pâr. Prof. D. Stăniloae, unul din cei mai distinși reprezentanți ai științei teologice, căreia i-a dat câteva lucrări de mare valoare; iar în cele două posturi din urmă a numit pe dl Grigorie T. Marcu, tânăr teolog cu excepționale însușiri, afirmate prodigios în presa noastră bisericească. Le facem cele mai bune urări, fiind siguri, că vor desăvârși tradiția frumoasă creată de luminatul Episcop Nicolae al Clujului.

Plan pentru cercetarea vieții religioase a satului.

Într'o primă fază, religia încadrează, atât structural cât și funcțional, întreaga viață a grupului social. Ea singură poate lămuri, în acest prim moment, raporturile individului cu tot ce se găsește în afara lui (natură, grup social).

Pe măsură ce procesul de diferențiere al valorilor se accentuează, rolul social al religiei urmează sinuozitatea unei curbe adânc influențată de marile fenomene cari jalonează prefacerile din sânul societăților omenesti. Totuși, uniformitatea structurală ne face să apropiem instituții sau fapte sociale diverse, ca semnificație. Pentru acest motiv, un studiu de lămurire și interpretare a fenomenelor religioase trebuie făcut întotdeauna pe baza de comparații cu celelalte grupe de manifestări (mitologie, magie, morală, obicei), căci numai în acest mod avem posibilitatea să determinăm faptele tipice, fenomenele esențiale.

Din punctul de vedere al cercetării pe teren, viața religioasă se prezintă sub forma unui tot solidar de reprezentări, practici și afecte religioase.

Monografistul le va găsi totdeauna împreunate la complexuri concrete, uneori atât de puțin diferențiate, încât o desfacere a lor pe cele trei planuri ar putea periclita întregul rezultat al investigațiilor. Totuși, o clasificare a fenomenelor religioase după cele trei funcțiuni fundamentale ale sufletului uman, ni se pare că secționează în modul cel mai puțin arbitrar unitatea vieții religioase. Ea este, pe de o parte, o organizare logică a acestui gen de manifestări, pe de alta, o stabilire a categoriilor după care se poate urmări diferențierea vieții religioase.

I. Reprezentări religioase.

În reprezentările religioase intră deopotrivă *idei, credințe și mituri* privitoare la:

I. Divinitate: A) Persoana divinității. a) Întrupare: Putere nevăzută, Corp ceresc, Natură, Plantă, Animal, Mineral, Chip cioplit, Spirit, Zeu, Dumnezeu. b) Loc: Lumea, Văzduhul, Haosul, Cerul etc. c) Atribute: Puterea absolută, Dreptate, Bunătate, Omniprezență, Atotștiință, etc. B) Acțiunea divinității. a) Creațiune: Cerul, Corpurile cerești, Lumina, Focul, Apa, Aerul, Plante, Animale, Omul, Sufletul, Corpul. b) Finalitatea lumii: 1. Ordinea universală: Mișcarea stelelor, Mersul soarelui și lumii, Anotimpurile, Ziua și noaptea.

2. Ordinea naturală: Viața omului și animalelor, Zămislirea, Nașterea, Creșterea, Moartea. 3. Ordinea socială: Rai, Iad, Judecata de apoi, Păcat, Pedepsă, Lege, etc.

II. Ființe supranaturale: A) Eroii mitici: Regi, Împărați, etc. B) Îngeri: Arhangheli, Heruvimi, Serafimi. C) Sfinți sfințe: Profeți, Martiri, Apostoli, Ierarhia sfinților stabilită de

biserică; cea din conștiința credincioșilor. D) Demoni: Sufletele morților, Moși, Strigoi, Moroi, Iele, Nagote, Ursitoare.

II. Practici religioase.

Aici intră întreaga categorie de rituri cunoscută sub numele de *cult*, precum și diversele practici singulare cari se săvârșesc cu ocazia momentelor importante din viața omului.

În orice rit distingem, pe de o parte, *gesul* (actul simbolic, sacrificiul), pe de alta, *cuvântul* (benedicțiune, rugăciune), cari pot fi *pozitive*, (solicitare, obligație) și *negative* (interdicție sau prohibire de alimente, sexe, acțiuni, momente, locuri, cuvinte).¹⁾

Întotdeauna vom face paralel, un studiu asupra *materialității* sau conținutul ritului și altul asupra *funcțiunii sociale* sau scopului în vederea căruia e practicat.

Și în sfârșit, vom stabili elementele fundamentale aflătoare cu ocazia oricărei practici rituale: Locul obiectului, agentul, timpul, etc.

Corespunzător categoriilor de reprezentări stabilite avem:

1. Cultul divin: a) Serviciul religios sau drama liturgică. b) Ceremonii săvârșite cu ocazia sărbătorilor împărătești: Crăciun, Botez, Paști, Înălțare, Rusalii. 2. Cultul sfinților: Sărbătorile din timpul anului sau ceremoniile constante. 3. Cultul morților. 4. Cultul eroilor mitici. 5. Cultul celorlalte ființe supranaturale. 6. Riturile accidentale și de trecere (tainele). a) Botezul, b) Sf. Mir, c) Mărturisirea, d) Împărtășania, e) Nunta, f) Maslul, g) Preoția, h) Însmântarea, etc. A) Elementele cultului: 1. Locul: Altarul, Un anumit loc, Orice loc. 2. Agentul: Preotul, Diaconul, Dascălul, Staroste, Storoșul, Babele iertate, Copiii nelumiți, etc. 3. Timpul: Calendarul: Sărbătorile, Zilele de post, Lucrătoarele, Zilele însemnate. 4. Obiecte-Simboluri: Cruce, Icoană, Prapuri, Cununi, Vestminte, etc. 5. a) Slujba religioasă propriu zisă: Vecernia, Utrenia, Liturgia. b) Momentele slujbei: Sunetul clopotelor, Toaca, Jertfa, Mirul, Cădelnița, Darurile, etc. 6. Alte categorii de slujbe: Parastaș, Molitvă, Sfeștanie, Maslu, etc.

III. Afecte religioase.

În acest capitol se cercetează toate fenomenele cunoscute sub numele de religiozitate. Trebuie știut, dela început, că atât *intensitatea trăirii religioase* cât și *extensiunea* ei pe suprafața socială, prezintă o deosebită importanță în determinarea gradului de influență pe care o exercită viața religioasă asupra desfășurării activității întregului grup social.

Sentimentul religios însă nu poate fi înregistrat atât de ușor. Exteriorizarea lui adeseori e sporadică, așa

¹⁾ Cf. E. Durkheim. — La vie religieuse — Paris, Alcan, 1912.

că schema ce înfățișăm este departe de a epuiza totalitatea faptelor cari pot să-l evidențieze.

Cercetătorul are datorie de a surprinde ori unde și ori când existența acestui sentiment.

Afectivitatea religioasă se va cerceta în raport cu întreaga categorie de reprezentări înfățișate în prima parte a acestui plan.

1. Teama de Dumnezeu: Păcat, Pedepsă, Ispășire, Izbăvire, Poruncă, Credință, Rugăciune, Muncă, Răsplată, etc. 2. Atitudini cari evidențiază sentimentul religios: Căință, Dragoste, Nădejde, Milă, Evlavie, Suferință, etc.

3. Fapte cari trădează acest sentiment: Profanare, Păcătuire, Venerare, Ținerea posturilor, Ținerea sărbătorilor, Facerea rugăciunilor, Îndeplinirea riturilor, Participarea la viața religioasă. Aici vom alcătu o statistică asupra frecvenței la serviciul divin pe: Categoriile (clase) sociale, Sexe, Vârste, Comunități vitale, etc. 4. Stabilirea tipurilor religioase: Asceți, Mistici, Nelegiuiți, etc.

IV. Comunități religioase.

Cercetare acestor trei categorii de fapte religioase va fi în continuu ra-

portată la baza lor morfologică, adică la unitatea socială care le susține. Vom face deci un studiu al comunităților religioase aflătoare în sat:

1. Ortodoxi. 2. Catolici. 3. Protestanți. 4. Sectanți. 5. Evrei, etc.

Înlăuntrul comunității se va face un studiu privitor la purtătorii de cuvânt sau agenții ei (preot, dascăl, staroste) storoș, precum și unul referitor la conștiința grupului.

În felul acesta se vor localiza în lăuntru unității sociale, toate manifestările religioase, în așa mod, încât legătura dintre ele și substratul morfologic să nu fie neglijată. Manifestările vor fi, astfel, ale cuiva. Variațiunile determinate în lăuntru grupului de manifestări se repercutează pe planul social într'o diferențiere morfologică prin constituirea în interiorul unității sociale a unor subunități spirituale. Aceste subunități trebuiesc puse apoi în raport cu celelate subunități de viață economică, biologică, etc., schițându-se astfel o încercare de înțelegere sociologică a vieții religioase.

„Sociologie românească“

OCTAV IOSIF

PRIGONIREA ORTODOXIEI

Dacă a avut de suferit ortodoxia în timpurile maghiare, azi nu stăm mult mai bine.

Austro-Ungaria într'adevăr a lăsat o școală admirabilă uniților. Această școală este intrigăria și farizeismul când e neputincioasă în acțiunea ei, și asuprirea directă acolo unde e puternică. Exemple avem numeroase.

Am amintit în coloanele acestei gazete că ortodoxia în Aghireș, a reînviat în anul 1924, în urma conflictului dintre credincioși și conducătorul lor unit pe chestia reformei agrare.

Cu aprobarea Ministerului de Instrucție s'a instalat capela ortodoxă într'o sală a școlii primare de stat, cu un altar micuț, dar simpatic. În sf. altar erau numai lucrurile strict necesare ofierii sf. Liturghii.

În zilele de școală se țineau cursuri în sală, iar în Dumineci și sărbători se oficia sf. slujbă, dar ori de câteori intram în sf. altar, de atâtea ori trebuia să-l curățim de bucăți de pâine, hârtii și alte murdării, despre care înzadar reclamam directorului școlii, pentru că unit fiind, nu lua nici o măsură de îndreptare. Ba mai mult, în câteva rânduri făcând petrecere în școală, a voit să instaleze cârciuma chiar în sala unde aveam noi capela, dar datorită unor intervenții, a renunțat la năstrușnica lui idee.

Să mai amintesc în treacăt, că într'un timp s'a fost organizat o bandă de păcătoși — bine înțeles cu consimțământul conducătorilor — ca să arunce ico-

nostasul și sf. odoare în stradă cum făcuseră în Maramurăș.

Și acum să arăt câteva cazuri concrete, cari caracterizează educația și mentalitatea „lor“ contra noastră.

DI Călugăru care din nefericire este director școlar, nu lasă copiii ortodocși să vină la biserică noastră, ci îi silește să meargă la cea unită. Așa a fost și în ziua Eroilor, despre ceea ce am și raportat revizoratului școlar.

Dintre 6 puteri didactice câte are școala din comuna Aghireș, abia un învățător este ortodox.

Revin însă la exemple. Un învățător discutând cu o doamnă despre biserici, doamna îi spune: „măine fiind sărbătoare mă voi duce la biserică ortodoxă“ (notez că doamna este reformată); atunci învățătorul nostru revoltat întrebă: „Cum? mergi la biserică ortodoxă? Dar cine merge la biserică aceasta, nu este bun creștin,“

Alt caz. Vorbeam odată cu mai multe femei despre religie, iar una gr.-catolică imi zice: „D'apoi domnule părinte apostolul Petru a fost unit“; bineînțeles, i-am explicat care este adevărul; alta mă întrebă: „Nu este păcat a merge la biserică ortodoxă?“ I-am răspuns și acesteia cum este realitatea.

Încă un caz. Asistam la un examen de cl. VII-a primară și printre alte întrebări, președintele comisiei întrebă pe un elev să-i înșire confesiunile din România. Elevul începe: „În România întâi și întâi sunt greco-

catolici în majoritate, apoi romano-catolici, reformați și mai sunt și ortodocși vre-o câțiva în Oltenia." Exact, fără comentariu.

Iată mentalitatea, iată educația ce se face atât prin școală,

cât și prin biserică credincioșilor uniți.

Acestea sunt numai o parte din suferințele noastre în Aghireș.

Pr. V. FĂȘCU

Minunea dela Maglavit în lumina evangheliei.

Minunea din Maglavit este un mesaj dumnezeesc, plecat din înălțimea cerului, din patria divină și coborât în mijlocul poporului român.

Realitatea vederii de Dumnezeu, din partea ciobanului este vie și zdrobitoare, căci altfel nu s'ar fi pornit un pelerinaj neîntrerupt și enorm de mare, nu s'ar fi înregistrat atâtea și atâtea întâmplări și mai presus de toate nu s'ar fi înfăptuit multe victorii cari sunt la ordinea zilei. De altfel cum s'ar putea explica curajul unui cioban fără carte și tinăr de a sta față cu o lume de oameni și să cuvinteze atât de hotărât și clar, de convingător și de pătrunzător, încât lacrimile evlaviei și a sfințeniei sparg pleoapele și pătrund prin genele ochilor, și curg șiroaie pe fețele încreștate ale pelerinilor.

Cu toate aceste minunate întâmplări sunt mulți și nu mă mir de unguri, sași și jidani, cari caută subminarea noastră cu orice preț și prin orice mijloace, numai să servească scopul lor ucigaș, dar unii intelectuali și redactori de ziare cari contestă minunea spunând, că Maglavitul este o crezie. Anume ei afirmă:

1. *Apariția ciobanului contrazice textul evangheliei, deoarece Dumnezeu este spirit și adevăr și fața Lui pământean viu niciodată n'o va vedea și când s'a arătat oamenilor a făcut-o în ipostaza Fiului, deci Dumnezeu-Tatăl nu poate fi văzut.* Este adevărat că și cântarea Bisericii noastre sună așa: „pe Dumnezeu a-l vedea nu este cu putință oamenilor.“ Dar nu spune că Dumnezeu nu se poate descoperi oamenilor, deoarece Dumnezeu e pretutindenea și în tot locul și căroră voiește se poate descoperi, fiindcă spune *apostolul Pavel* la Evrei: 1, „în multe feluri și în multe chipuri de demult Dumnezeu s'a arătat părinților prin proroci...“ Știm tot din Scriptură că Dumnezeu s'a arătat primilor oameni în rai „de Adam și femeia lui s'au ascuns de către fața Domnului Dumnezeu între pomii raiului“ (Fac. 3, 8) și Adam viu a rămas și trăise nouă sute treizeci de ani. S'a arătat lui Avram și Sarei la stejarul lui Mamvri (Fac. 18, 1), lui Iacob în călătoria sa, numind locul: „vederea lui Dumnezeu“ (Fac. 32, 30), lui Moisi în pustie (Eșire 3, 6), lui Ghedeon la stejarul din Efrata (Iud. 6, 26). Lui Mihea (3 Imp. 22, 19), lui Solomon de două ori (3 Imp. 9, 2), lui Monoah cu soția sa în ogor și atâtea proroci încât nu-mi încap scrișul. Deci fața lui Dumnezeu au văzut-o și o vor vedea toți căroră Dumnezeu se descoperă „căci la Dumnezeu nici un

cuvânt nu este cu neputință“ (Luca 1, 37) a spus îngerul Gavril. Iar în alt loc mărturisește însuși fiul lui Dumnezeu: „Fericiți cei curați la inimă, că aceia vor vedea pe Dumnezeu (Mat. 5, 7) și această prorocie azi se împlinește! Căci Cerul și pământul nu vor trece, până nu se vor împlini toate cele scrise în Scriptură (Mat. 5, 18).

2. Adversarii mai susțin, că apariția lui Dumnezeu-Tatăl ar fi o atingere adusă prestigiului Domnului Iisus, Duhului Sfânt, Apostolilor și Arhierilor, întrucât opera acestora a fost atât de slabă, încât s'a simțit nevoia ca însuși Tatăl ceresc să se arate ciobanului, ca acesta să o desăvârșească.

În primul rând ciobanul nu are pretențiunea de a desăvârși opera mântuitoare a lui Iisus și a urmașilor lui, prin sf. Biserică, biruința căreia este asigurată din veci prin jertfa de pe Golgota. Căci spune Iisus despre viitorul Bisericii: „și porțile iadului nu o vor birui pe dânsa“ (Mat. 16, 18). De ce s'a arătat Dumnezeu-Tatăl ciobanului? Aceasta taină a divinității nu o putem pătrunde cu mintea, dar știm că Dumnezeu nicicum nu compromite opera sfinților din trecut, ci o confirmă, o întregeste, precum nici Iisus n'a compromis legea lui Moisi, alesul lui Dumnezeu, ci a spus: „n'am venit să stric legea, ci să o plinesc“ (Mat. 5, 17). Nici Dumnezeu prin graiul ciobanului nu mustră și nici nu judecă opera sfinților din trecut, ci întărește propovedania lor și mustră poporul cel necredincios, care s'a abătut în prezent dela poruncile lui Dumnezeu.

3. Se mai susține din partea adversarilor, că din punct de vedere etic, concepția dumnezeului maglavitean, răzbunător, crud, ar fi în contradicție cu bunătatea și rațiunea Dumnezeului din Noul-Testament.

Știm că Dumnezeu va răsplăti fiecăruia după faptele lui (Apocalipsa 22, 12) dar nu numai după moarte ci chiar și în cursul vieții acesteia, pentru aceea sunt judecătorii, tribunalele și chiar și închisorile; chiar și Noul Testament confirmă adevărul acesta în Mat. 5, 22).

Și știm din Noul Testament, că Iisus când intrase în Biserică din Ierusalim a făcut biciu din ștreanguri și a scos afară pe cei cari au turburat pacea Bisericii (Ioan 2, 14). Iar cu ocazia prinderii lui Iisus în grădina Ghetsimani, apostolul Petru a tăiat urechea slugii arhierului. Nu sunt acestea mici acte de răzbumare, pentru ca să se știe de frica lui Dumnezeu? Si atunci de ce nu s'ar răzbuna Dumnezeu și azi asupra acelor, cari nu cred și nu ascultă, ba chiar își bat joc de cele sfinte.

(Va urma).

Pr. N. ȘEULEANU.

DATORIA NOASTRĂ

— Păreri libere. —

Politica este aceea care pe de-o parte înalță, iar pe de-alta strivește. Creiază solidarizare puternică și nu mai puțină vrajbă. Pune într-o continuă lucrare un spirit și adoarme altul. Orânduiește și provoacă disordine. Mulțumește și neliniștește. Fericeste și aduce nefericire.

În general aceasta e politica. Ar rezultă deci că e ceva de prisos a face politică. Concluzia adevărată însă este aceea, că și de trebile obștești de orice natură ar fi ele trebuie să se ocupe cineva, căci viața fiind o veșnică luptă, datori suntem fiecare, cu mijloacele drepte și cinstitute, să luptăm pentru promovarea binelui obștesc și punerea în lumină a adevărului tănuit de adversarii săi.

Mă întreabă un intelectual român odată, dacă poate să fie un pericol comunist la noi? Îi răspund, că da. El zice nu, fiind țara noastră într'un procent așa de mare locuită de țărani fiecare cu proprietate. Să-i dăm dreptate, însă realitatea îl contrazice și tocmai de aceea ni se cere să priveghem, căci vicleanul diavol pân-dește momentul neatenției spre a arunca otrava contagioasă a comunismului în ogorul cetățenilor scumpei noastre țări.

Oare Rusia nu a fost o țară eminentamente agricolă? Dar evenimentele

din Spania ce spun? Dar încercările din Grecia? Să nu uităm apoi însemnatul număr de nuclee comuniste dela noi; puține descoperite și poate mult mai multe nedescoperite. Ce urmăresc acestea? Cine a urmărit procesul Anei Pauker și soților ei, poate să afle binele și fericirea țării noastre pe care i-o doresc acești purtători ai bacilului comunist.

Boala a cuprins și pe unii elevi de liceu. Partide politice cu cadre largi în sânul cetățenilor nutresc idei și manifestă atitudini insalubre.

Or în fața acestei stări rolul defensiv îl au cu deosebire preoții români. Nu trebuie mers în pădure la lup, dar nu-i putem îngădui să între în staul spre a risipi oile. Politica naționalistă curată, care trebuie să o îmbrățișeze preotul român, este cea ducătoare la scop.

Se trimbițează naționalism de către multe grupări politice dela noi din țară, însă prin naționalismul curat eu înțeleg politică defensivă în sensul cuvintelor poetului: „Eu imi apăi sărăcia și nevoile și neamul“.

Această atitudine se poate păstra și în sânul unui partid politic, atrăgând atențiunea fraților de luptă, că aceasta e linia de conduită bună și salvatoare.

Pr. V. LOGA

INFORMAȚIUNI

În atențiunea preoților. În numărul de față publicăm un plan pentru cercetarea vieții religioase a satelor, luat din revista „Sociologie românească“ a dlui prof. D. Gusti din București. Convinși, că nimenea nu este mai chemat decât preotul să studieze și să expună în lucrări serioase viața religioasă a satului său, am socotit util să le punem la îndemână această schiță, ce le poate servi ca punct de orientare.

Ar fi una din activitățile frumoase și de mare importanță ale preoțimeii noastre, pentru care n'avem destule cuvinte să-i încurajăm din acest loc. Din colaborarea lor conștientă am ajunge cu vremea la o vastă monografie religioasă a satului românesc, operă indispensabilă cunoașterii și dezvoltării neamului nostru.

Congresul FOR-ului. Congresul general al Frăției ortodoxe române va avea loc anul acesta la Arad, în zilele de 24 și 25 Octombrie. Secția episcopală de acolo face pregătiri întinse pentru a asigura o demnă afirmare a ortodoxiei naționale la granița de vest. Vor lua parte toți arhierii noștri în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae, intelectuali de pretutindeni și popor numărând din Bănat. Pro-

gramul festivităților îl vom da în numărul viitor.

Cerc religios. În 27 Sept. a. c. s'a întrunit cercul religios „Viișoara“ din protop. Turda în parohia Triteni-de-sus, care este sub păstorirea ierom. Gheorghe Laurențiu. La 9 s'a început slujba utreniei în continuare cu sf. Liturghie săvârșită de un sobor de preoți, preș. Vicențiu Orăsan, V. Șeuleanu și Gheorghe Laurențiu. Predica a fost rostită de pr. Șeuleanu despre purtarea de grijă a părinților și recunoștința fiilor față de părinți. După slujirea parastașelor întru pomnirea răposaților, poporul cu slujitorii altarelor s'au îndreptat spre grădina Bisericii unde s'a ridicat o măreață cruce cu răstignirea lui Iisus Hristos. Au contribuit cu bani la ridicarea crucii: ierom. Laurențiu, dl Vasile Triteni, proprietar Sopor și dl Hamescu directorul școlii Sopor. A predicat pr. Orăsan, despre însemnătatea crucii în legătură cu combaterea învățaturii sectelor.

Minunea s'a îndeplinit. Dl Nicolae Titulescu poate fi privit azi ca salvat din primejdia de moarte, în care se găsea. Cei mai renumiți doctori din Apus, cari l-au îngrijit cu un devotament fără păreche, se arătau pesimiști în privința sorților de tămăduire. Totuș știința lor a pus la contribuție toate mijloacele imaginabile, spre a nu lăsa să piară o viață atât de scumpă Țării și omenirii. Dacă minunea s'a îndeplinit, ea a

venit din înălțimea cerului spre care s'au îndreptat rugile calde ale Bisericii și credincioșilor. Să-i mulțumim Domnului pentru marea lui bunătate.

Noul secretar dela Culte. Dl Victor Iamandi ministrul Cultelor a numit în postul de secretar general pe păr. V. Partenie, directorul Seminarului Central din București și președinte al Asociației Clerului. — Nădăduim, că interesele Bisericii și ale slujitorilor săi vor fi servite cu devotament și dreptate din acest post de mare răspundere.

Serbătorirea dlui Stelian Popescu. Ziarele publică un apel impresionant, semnat de I. P. S. Patriarh Miron și de numeroși cărturari, în care prețuindu-se după cuviință activitatea de douăzeci de ani a dlui Stelian Popescu în fruntea ziarului „Universul” — este invitată obștea românească la sărbătorirea marelui luptător cu condeiul. Suntem siguri că toți bunii români se vor asocia cu toată bucuria la această fericită inițiativă, vrednică de opera rodnică ce o săvârșește marele patriot ortodox care este dl Stelian Popescu.

Excesele stilștilor. Mânați de un fanatism bolnav, stilștii din Basarabia, bieți țărani naivi, se dedau prin câteva sate la agitații și excese regretabile, spre a-și scăpa seducătorii din mâinile autorităților. Jandarmeria e nevoită să facă uz de armă ca să pareze atacuri în masă și să prindă pe agitatorii, cari fac atâta rău bunului norod moldovenesc. Este dureros, că dintr'o lipsă de îndrumare atentă și părintească, țărâni-mea a putut fi lăsată să ajungă la o rătăcire atât de mare. Ne gândim că la boale sufletești trebuie să fie chemați și doctori duhovnicești, ei având cea mai mare răspundere în mântuirea păcătoșilor. „Păstorul cel bun sufletul si-l pune pentru oi” — spune odinioară Mântuitorul ucenicilor săi.

Sfințirea bisericii din Vișoara. Se stabilise data de 4 Octomvrie c. pentru sfințirea frumoasei ctitorii a vrednicului fruntaș Dr. Ioan Vescan, avocat în Tg.-Murăș. Cum P. S. nostru Episcop Nicolae este încă suerind pe urma vizitațiilor canoalice din Maramurăș, actul sfințirii s'a amânat pe ziua de 11 Oct. a. c.

Anomalii intolerabile. Dl prof. Onisifor Ghibu se ocupă în „Universul” de situația orfelinatului de stat din Șumuleul Ciucului, întemeiat la 1910 cu scopul de a intensifica catolicizarea și maghiarizarea acelei regiuni. Deși acest institut a trecut sub autoritatea Statului nostru, fiind întreținut de județ, el continuă să fie condus și astăzi tot de maghiari, cari firește numai interesele românești nu le au în vedere. Ne întrebăm, dacă e posibilă o asemenea anomalie intolerabilă. Cine poartă răspunderea, și cum de nu s'a sesizat nimenea pentru a-i pune capăt imediat?

320 cununii într'o zi. Dna și dl prim-ministru Gheorghe Tătărescu

au săvârșit Dumineca trecută la conacul lor din comuna Poiana, jud. Gorj, un act de mare însemnătate religioasă. Au strâns din toate părțile județului 320 perechi cari trăiau în concubinaj, hotărându-le să se cunune în aceeași zi în fața preotului, nași fiindu-le chiar dâșii. Printre tinerii căsătoriți erau și doi moșnegi trecuți de 90 ani. Solemnitatea s'a desfășurat în cadre impresionante, asistând mulțime de intelectuali și țărani. Nu ne indoim, că evenimentul va avea urmări fericite în stăvilirea concubinajului. Firește, dacă și preoții acelei regiuni vor fi la datorie.

Cifre îngrijorătoare. În ultimul timp s'au întocmit de către ministere statistici minuțioase cu privire la situația economică a țării, spre a se cunoaște raportul de forțe dintre români și străini. Rezultatele sunt uluitoare. Intreprinderile comerciale și industriale au în total: 1649 români și 7491 minoritari. Aceasta înseamnă, că suntem exploatați și astăzi tot de străini, cari nu se confundă de loc cu interesele noastre de stat. Ne întrebăm în ce condiții ne pregătim apărarea națională, când fabricile le dețin minoritarii? E nevoie deci să se ia măsuri hotărâte și urgente pentru a schimba această situație primejdioasă.

Cărțile de religie pentru clasa I—VII primară de Dr. Andrei Buzdug, profesor la Academia teologică din Cluj au fost aprobate de Sf. Sinod cu Nr. 541 din 7 Aprilie 1936. Se află de vânzare la Librăria noastră eparhială.

On. Preoți! Recomandați credincioșilor „PÂINEA VIETII” carte de rugăciuni pentru toți creștinii, tipărită cu binecuvântarea și aprobarea P. Sf. Sale Episcopul Nicolae al Clujului, fiind cea mai ieftină și bogată carte de rugăciuni. Prețul 30 Lei, legată. La comandă de 10 bucăți acordăm rabat. Se găsește la *Librăria Eparhiei ort. rom. din Cluj (Piața Cuza Vodă Nr. 6.)*

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.
Nr. 6011/1936.

ORDIN CIRCULAR

Către P. C. Domni Protopopi, Cucernicii Domni Preoți, toți slujitorii bisericești, cântăreți, paraclisieri etc. și toate oficiile protopopești și parohiale din Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului.

Prin Legea de Stat publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 162 din 17 Iulie 1934, s'a ordonat conscrierea averilor bisericești, a venitelor bisericilor și a salarelor și remunerațiilor date de bisericile de pe teritoriul României slujbașilor lor.

Legea vi s'a comunicat cu ordinul circular Nr. 5131/1934 și conscrierea s'a făcut.

Vă atragem acum atențiunea asupra articolului 2, alineatul 2 din această lege, care dispune: „orice schimbare în inventar, în averea și veniturile cari fac obiectul prezentei legi, vor fi comunicate Ministerului

Cultelor și Artelor în cursul lunii Decemvrie a fiecărui an”.

Pentru a putea satisface acestei dispozițiuni legale, prin prezenta ordonăm, ca toate aceste autorități și persoane bisericești în subordine, în inventarele și venitele cărora a intervenit vr'o schimbare în cursul anului 1936, să întocmească pentru această avere, respective venit, un nou inventar respective o nouă declarație și să o înainteze prin P. Cucernicii Domni Protopopi Sf. Episcopii până în ziua de **5 Decemvrie 1936**, cunoscând că, cine nu o înaintează răspunde personal de întârziere.

Unde nu mai sunt formulare la parohii să comande direct dela Librăria Eparhială.

Formularele sunt a se completa în 4 exemplare, pentru parohie, protopopiat, Episcopie și Minister, și sunt a se iscăli de toate autoritățile, indicate în lege și pe formulare.

Noile declarații, acolo unde sunt schimbări, se vor face în baza inventarului și raționamentului ultim.

Independent de lucrarea de mai sus, toate părțile constitutive ale bisericii noastre ne vor înainta până la acelaș termen câte o copie a bugetului lor pe anul 1936.

Prezentul ordin privește și Sf. Mănăstiri și personalul lor.
Cluj, la 24 Sept. 1936.

Consiliul eparhial.

Nr. 5728/1936.

Comunicat.

Aducem din nou la cunoștința preoștii noastre că este strict oprit a înstrăina orice obiecte din bisericile noastre. Pentru orice abateri dela acest ordin cei vinovați vor fi aspru sancționați. Îndrumăm și cu acest prilej pe preoții noștri ca obiectele vechi, scoase din uz, să le trimită aici la muzeul eparhial.

Cluj, la 26 Septemvrie 1936.

Consiliul eparhial.

Nr. 6045/1936.

Comunicat.

Consiliul Central bisericesc cu ord. Nr. 7971 invită pe toți profesorii de religie și cateheții ca să întrebuințeze pentru instrucția religioasă Sf. Scriptură editată acum de Sf. Sinod. Aducem aceasta la cunoștința celor interesați ca să se conformeze acestei dispoziții.

Cluj, la 27 Septemvrie 1936.

Consiliul eparhial.

Oficiul Parohial Ortodox Român
Cluj—Dâmbul Rotund.

Nr. 80/1936. (30) 1—2

Publicație de licitație.

Parohia Cluj Dâmbul-Rotund, vinde prin licitație publică, în ziua **18 Octomvrie 1936**, un imobil în suprafață de 1 jug. pământ arător în hotarul numit Cordoș, cu prețul de

strigare 25.000 Lei, în scopul cumpărării unui alt imobil potrivit edificării unei biserici.

Licitația se va ținea în școala primară de stat Nr. 10 din Cluj, str. Banatului la ora 15 p. m.

Licitanții vor depune o garanție de 5000 Lei, iar costul imobilului va fi achitat imediat după licitație, la semnarea procesului verbal.

Cluj, la 30 Septemvrie 1936.

Pr. Gavril Relea
adm. paroh.

Văzut: N. Vasiu, protopop.

Nr. 552/1936 prot. (28) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. *Făurești*, protopopiatul Cetatea-de-peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Sesiune parohială 1 jug. 188 stg.² și cimitirul vechiu.
3. O mierză (30 litri) cucuruz nesfârmat și o zi de lucru dela fiecare casă.

4. Venitele stolare stabilite în ședința consiliului parohial din 25 Iulie a. c.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile în termen legal oficiului nostru și se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor avea să producă act de învoire dela Prea Sfințitul Episcop.

Baia-Mare, la 7 Sept. 1936.

Oficiul protopopesic al Cetății-de-peatră în conțelegere cu consiliul parohial din Făurești.

Alexiu Latiș, protopop.

Nr. 553/1935. (29) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. *Plopiș*, protopopiatul Cetatea-de-peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Staf.
2. Locuință în natură: casă și supraedificate; folosirea grădinei de lângă casă în extensiune de cca 1 jug. cad.

3. Drept de pădure și pășune egal cu un drept întreg urbanial.

4. Bir în număr 35 Lei de fiecare casă, cca 90 case.

5. Stola cf. hotărârei consiliului parohial din 25 Iulie a. c.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile în termen legal oficiului nostru și se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor avea să producă act de învoire dela Prea Sfințitul Episcop.

Baia-Mare, la 7 Sept. 1936.

Oficiul protopopesic al Cetății-de-peatră în conțelegere cu consiliul parohial din Plopiș.

Alexiu Latiș, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.